ननुराज्यंकुर्वतस्तवकथंमुक्तसंगितासंभावितेत्यतआह यथेत्यादिना सबीजत्वादंकुरंजनयतीत्यध्याहृत्ययोज्यं तद्वत्कर्मबीजस्थानीयं ॥३२॥३३॥ ज्ञानंबुद्धिः अबीजंवासनाबीजशून्यं नजायतेनप्रवर्तते शिखापदयुक्तंप्रोक्तंनामयस्यतेनपंचशिखेनेत्यर्थः ॥३४॥ अनर्थेशत्रुवधादौ परिग्रहेस्त्र्यादिसंग्रहे एतेषुरागरोषयोर्विषयेषुस्त्रीशत्रुप्रभृतिषुव्यर्थत्वात्तेषांमिथ्यात्वेननिःस्वरूपत्वादित्यर्थः ॥ ३५॥ वास्येतिवा स्यसंज्ञकेनशस्त्रेण विभक्तिलोपआर्षः अल्पंवास्यंवासीतयेतिवा ॥३६॥ उपपादितामात्मनोमुक्तसंगितामुपसंहरति सुखीति ॥३७॥ त्रिविधाज्ञानोपास्तिकर्मात्मिकाएका अन्याज्ञानोपास्त्यात्मिका कर्मणां मानसानामपि तेनसांख्ययोगात्मिकेत्यर्थः॥ ३८॥ ज्ञाननिष्ठांकर्मोपसर्जनां कर्मनिष्ठांज्ञानोपसर्जनां ॥३९॥ एवंचत्वारःपरपक्षाउपन्यस्ताः स्वमतमाह प्रहायेति उभयंसमुच्चयविकल्पाख्यंपूर्वश्लोकद्वयोक्तंत्यक्त्वे

यथाक्षेत्रंमृदुभूतमद्भिराप्लावितंतथा॥जनयत्यंकुरंकर्मनृणांतद्वत्पुनर्भवं॥३२॥यथाचोत्तापितंबीजंकपालेयत्रतत्रवा॥प्राप्याप्यंकुरहेतुत्वमबीजत्वान्नजाय
ते॥३३॥ तद्वद्भगवतानेनशिखाप्रोक्तेनभिक्षुणा॥ ज्ञानंकृतमबीजंमेविषयेषुनजायते॥ ३४॥ नाभिरज्यतिकस्मिंश्चिन्नानर्थेनपरिग्रहे॥ नाभिरज्यतिचैतेषु
व्यर्थत्वाद्रागरोषयोः॥ ३५॥ यश्चमेदक्षिणंबाहुंचंदनेनसमुक्षयेत्॥ सव्यंवास्यापियस्तक्षेत्समावेतावुभौमम॥ ३६॥ सुखीसोहमवाप्तार्थःसमलोष्टाश्म
कांचनः॥ मुक्तसंगःस्थितोराज्येविशिष्टोन्यैस्त्रिदंडिभिः॥ ३७॥ मोक्षेहित्रिविधानिष्ठादृष्टान्यैर्मोक्षवित्तमैः॥ ज्ञानंलोकोत्तरंयच्चसर्वत्यागश्चकर्मणां॥ ३८॥
ज्ञाननिष्ठांवदंत्येकेमोक्षशास्त्रविदोजनाः॥ कर्मनिष्ठांतथैवान्येयतयःसूक्ष्मदर्शिनः॥ ३९॥ प्रहायोभयमप्येवज्ञानंकर्मचकेवलं॥ तृतीयेयंसमाख्यातानि
ष्ठातेनमहात्मना॥४०॥ यमेचनियमेचैवकामेद्वेषेपरिग्रहे॥ मानेदंभेतथास्नेहेसदृशास्तेकुटुंबिभिः॥४१॥ त्रिदंडादिषुयद्यस्तिमोक्षोज्ञानेनकस्यचित्॥ छत्रा
दिषुकथंनस्यात्तुल्यहेतौपरिग्रहे॥ ४२॥ येनयेनहियस्यार्थःकारणेनेहकर्मणि॥ तत्तदालंबतेसर्वद्रव्येस्वार्थपरिग्रहे॥ ४३॥ दोषदर्शीतुगार्हस्थ्येयोव्रजत्याश्र
मांतरे॥ उत्सृजन्परिगृह्णंश्चसोपिसंगान्नमुच्यते॥ ४४॥

त्यर्थः ज्ञानस्यकेवलत्वंकर्मकृतोपकारनैरपेक्ष्यं कर्मणःकेवलत्वंप्रयोजनाभावेप्यत्यागः सेयंतृतीयानिष्ठाज्ञानकर्मणोःसमुच्चयपक्षाद्विकल्पपक्षाच्चान्या तेनपंचशिखेनसमाख्याता॥४०॥ इमामेवनिष्ठांस्तौति यमेचेति तेत्रिदंडिनःयमादौसतिगृहस्थःसंन्यासितुल्यःकामादौसतिसंन्यास्यपिगृहस्थतुल्यइत्यर्थः ॥४१॥ त्रिदंडेति यदिज्ञानेनैवमोक्षइतिसिद्धंतर्हित्रिदंडपरिग्रहवच्छत्रपरिग्रहोपिनबाधकः ज्ञानेनसंगाभाव स्योभयत्रापितुल्यत्वादित्यर्थः ॥४२॥ येनेति आलंबतेप्रयोजनवत्तयाआसक्तोभवति कुत्र कर्मणि द्रव्येपश्वादौ स्वंधनंअर्थाःस्त्र्यादयस्तेषांपरिग्रहेकिमर्थंयेनयेनकारणेनअन्नादिनायस्यार्थःप्रयोजनंक्षुन्नि वृत्त्यादितदर्थमित्यर्थः तथाचार्थस्याल्पत्वबहुत्वेबंधमोक्षहेतूनभवतःकिंतुतत्रासक्त्यनासक्तीएवेतिभावः ॥ ४३ ॥ आधिपत्येतुल्येत्रिदंडाद्यर्थेआसक्तिर्बाधिकेत्याह दोषेति ॥ ४४ ॥

Digitized by Google